

Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту 1954 р. передбачає додаткові заходи захисту культурних цінностей (тобто цінностей, що мають велике значення для культурної спадщини кожного народу). До них відносять: а) пам'ятники архітектури, мистецтва, історії, рукописи, книги, картини, ін.; б) музеї, бібліотеки, архіви і т.п.; в) центри, у яких є значна кількість культурних цінностей. Отже, стосовно культурних цінностей забороняється: піддавати їх нападу або знищенню; робити культурні об'єкти об'єктом репресалій; вивозити їх за кордон, приводити в непридатність.

Як бачимо, саме міжнародно-правові механізми захисту прав людини розраховані на час ведення воєнних дій, тобто в умовах офіційно оголошеного стану війни. В інших умовах питання захисту прав людини регламентується, як правило, національним законодавством.

Обов'язок держави на захист мирних зібрань

Костюк В.Л., кандидат юридичних наук, начальник наукової лабораторії з проблем громадської безпеки ННІПФПМГБНГУ НАВС

Держава виступає гарантом дотримання всіх прав та свобод громадян. Одним із таких прав є право на проведення мирних зібрань та мітингів. І в даному випадку на державу покладається обов'язок по активному захисту мирних зібрань та мітингів. Це повинно бути прямо передбачено відповідним національним законодавством, що відноситься до свободи зборів та повноважень правоохоронних органів в даній сфері всіх держав, де верховенство права є пріоритетом в її діяльності.

У відповідності до цього обов'язку держава повинна стояти на захисті прав та свобод учасників мирних зібрань від всіх осіб чи груп осіб (включаючи провокаторів та учасників інших зборів, що проводяться в знак незгоди з даними зборами), які намагаються зірвати це мирне зібрання та перешкоджають його проведенню.

Особливе значення свободи зібрань для демократичних європейських держав передбачається їх законодавством. Всі затрати, що пов'язані з забезпеченням відповідних мір безпеки (включаючи управління транспортними потоками та великим скупченням громадян, а також надання першої невідкладної допомоги), повинні повністю взяти на себе органи держави. Держава не повинна вимагати ніякої додаткової плати за забезпечення належного громадського порядку. Більше того, від організаторів масових зібрань не слід вимагати страхування цивільної відповідальності за проведення міроприємства.

Аналогічно до того, відповідальність за прибирання території після проведення мирних зібрань повинні виконувати відповідні комунальні служби. Висунення вимог до організаторів зборів про оплату таких трат може бути перешкодою для тих хто планує проведення використати своє право на свободу зібрань, а для багатьох організаторів може стати перешкодою для проведення зібрання.

Обов'язок держави захищати мирні зібрання набуває особливого значення в тих випадках, коли особи, що проводять або намагаються провести збори, притримуються відмінних поглядів. В таких випадках виникає ймовірність порушення правопорядку. Крім цього обов'язок держави по захисту мирних зборів розповсюджується і на проведення зборів опонентів.

Обов'язок захищати мирні зібрання передбачає, що працівники правоохоронних органів повинні мати відповідну підготовку для вирішення проблемних питань, що можуть з'явитися в процесі проведення зібрань. Держава в особі правоохоронних органів повинна приділяти значну увагу культурі і етичним принципам та правам людини в своїй діяльності.

Отже за державою закріплений обов'язок мати достатні ресурси в особі правоохоронних органів для забезпечення охорони громадського порядку під час проведення мирних зборів усіх учасників зібрань не зважаючи на їх політичні релігійні та інші погляди.

Право людини на життя

Косенко С.С., кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри кримінально-правових дисциплін ННПП НАВС

В час, коли Україна переживає такий складний період свого існування, саме питання дотримання прав людини в сучасних умовах є дуже актуальними.

Розвиток України, як демократичної правової держави, потребує реального забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

До особистих прав людини належать: право на життя; на повагу та захист її гідності; на свободу та особисту недоторканність; на недоторканність житла; на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції; на невтручання в особисте і сімейне життя; на свободу пересування і вільний вибір місця проживання; на свободу думки і слова; на свободу світогляду і віросповідання; на належні, безпечні й здорові умови праці; вільний розвиток особистості; право на охорону здоров'я тощо.

Безперечно, що пріоритетним правом є право на життя без забезпечення якого немає сенсу ставити питання про дотримання інших прав і свобод людини. Людина є найбільшою соціальною цінністю. Тому всебічна охорона її життя є один з основних обов'язків держави.

Право на життя являє собою універсальне загальновизнане природне право людини і громадянина, яке закріплено в міжнародних правових актах та конституціях багатьох країн світу. Воно гарантується Загальною декларацією прав людини (стаття 3): «Кожна людини має право на життя, на свободу і на особисту недоторканність». Стаття 6 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права визнає право кожного на життя, додаючи, що це право «має бути захищене законом», а також, що «ніхто не може бути позбавлений життя свавільно». Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод (стаття 2) також відмічає право людини на життя та про захист цього права.

Конституція України у статті 3 визначила, що «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю», а в статті 27 зазначено, що «Кожна особа має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя». На підтвердження цієї норми Верховна Рада України скасувала кримінальне покарання у вигляді смертної кари. Тому ніхто не може бути позбавлений життя навіть за рішенням суду.

В законі визначено і держава повинна вживати ефективні заходи щодо боротьби зі злочинністю, в тому числі насильницького позбавлення життя людини (при цьому необхідно брати до уваги ситуації при самозахисті від протиправних посягань на життя і здоров'я).